

به نام خداوند جان و خرد

اصول حسابداری

رشته مهندسی صنایع

مؤلفین: جواد داورانی - علی اصغر عیوضی حسنت
(اعضای هیأت علمی دانشگاه پیام نور)

۱۳۹۲

قیمت: ۱۲۰,۰۰۰ ریال

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سرشماری	: داودی، جواد، ۱۳۳۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: اصول حسابداری رشته مهندسی صنایع/مولفین جواد داودی، علی اصغر عیوضی حشمت؛ ویرایشگر ادبی مهدی صفری؛ [به سفارش دانشگاه پیام نور].
مشخصات نشر	: مساه: جواد داودی، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: جوازده، ۲۷۲ص: مصور، جدول.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۰۴۰۰۳۲۱-۸: ۱۲۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابخانه
موضوع	: حسابداری - آموزش - برنامه‌ای
موضوع	: حسابداری - مسائل - تمرین‌ها و غیره (عالی)
شماره افزوده	: عیوضی حشمت، علی اصغر، ۱۳۵۲ -
شماره افزوده	: صفری، مهدی، ۱۳۴۹ - ویرایشگر
شماره افزوده	: دانشگاه پیام نور
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۲ ۱۲۲۵/ف/ HF۵۶۵۵
رده بندی دیویی	: ۶۵۷/۰۴۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۳۴۷۲۱۹

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۲

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۰۳۲۱-۸

قیمت: ۱۳۰.۰۰۰ ریال

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

ناشر مؤلف: جواد داودی- تهران، صندوق پستی ۱۴۴۵۵/۴۴۳

تلفن: ۸۸۲۸۵۳۴۱ - ۰۹۱۳۳۱۷۴۳۱۴

فهرست مطالب کتاب

پیشگفتار

یازده

فصل اول- آشنایی با اصول و مفاهیم اساسی حسابداری

۱

هدف کلی

۱

اهداف رفتاری

۱

مقدمه

۱

تعریف حسابداری

۲

استفاده‌کنندگان از اطلاعات حسابداری

۳

قلمرو کاربرد حسابداری

۳

نحوه تشکیل مؤسسات اقتصادی

۴

رویداد مالی

۹

ارتباط ترازنامه با سود و زیان

۱۵

قدرت معادله ترازنامه در جوابگویی به وقایع مالی

۱۶

مفاهیم اساسی حسابداری

۱۶

۱. اندازه‌گیری برحسب پول (Money Measurement)

۱۷

۲. شخصیت مؤسسه (Entity)

۱۷

۳. تداوم فعالیت (Going Concern)

۱۷

۴. بهای تمام شده (Cost)

۱۸

۵. ثبت دو طرفه (Dual Aspect)

۱۸

۶. دوره مالی (Fiscal Period)

۱۹

۷. محافظه‌کاری (Conservatism)

۱۹

۸. تحقق در آمد (Realization)

۱۹

۹. تطابق هزینه با درآمد (Matching)

۲۰

۱۰. ثبات رویه (Consistency)

۲۰

۱۱. اهمیت (Materiality)

۲۰

پرسش‌ها و تمرین‌های فصل اول

۲۱

پرسش‌ها

۲۱

فصل دوم- تجزیه و تحلیل رویدادهای مالی و ثبت آن در دفاتر

هدف کلی

اهداف رفتاری

مفهوم بدهکار و بستانکار

قاعده حسابداری بدهکار و بستانکار

تراز آزمایشی

دفاتر حسابداری

سند حسابداری

دفتر روزنامه

دفتر کل

دفتر معین

پرسش‌ها و تمرین‌های فصل دوم

پرسش‌ها

تمرین‌ها

فصل سوم- اصلاحات پایان دوره و تکمیل چرخه حسابداری

هدف کلی

اهداف رفتاری

مرحله اول- جمع آوری اطلاعات مالی

مرحله دوم- تجزیه و تحلیل معاملات و عملیات مالی

مرحله سوم- ثبت معاملات و عملیات مالی در دفتر روزنامه

مرحله چهارم- انتقال اقلام از دفتر روزنامه به دفتر کل

مرحله پنجم- تهیه تراز آزمایشی

مرحله ششم- اصلاح و تعدیل حساب‌های دفتر کل

مرحله هفتم- تهیه صورتهای مالی

مرحله هشتم- بستن حساب‌های موقت

مرحله نهم- تهیه تراز آزمایشی اختتامی

پرسش‌ها و تمرین‌های فصل سوم

پرسش‌ها

تمرین‌ها

فصل چهارم- حسابداری مؤسسات بازرگانی

هدف کلی

اهداف رفتاری

سیستم‌های نگهداری موجودی کالا

الف) سیستم ثبت ادواری موجودی کالا

ب) سیستم ثبت دائمی موجودی کالا

حسابداری معاملات تجاری با استفاده از سیستم ادواری

الف) خرید

ب) هزینه حمل کالای خریداری شده

۹۲	ج) برگشت از خرید و تخفیفات
۹۴	د) تخفیفات نقدی خرید
۹۷	معاملات فروش کالا
۹۷	الف) فروش
۹۹	ب) برگشت از فروش و تخفیفات
۱۰۱	ج) تخفیفات نقدی فروش
۱۰۵	اصلاح حساب موجودی کالا
۱۰۹	صورت‌های مالی طبقه‌بندی شده
۱۱۰	صورت حساب سود و زیان طبقه‌بندی شده
۱۱۰	فروش خالص
۱۱۱	بهای تمام شده‌ی کالای فروش رفته
۱۱۳	سود (زیان) ناخالص
۱۱۳	سود (زیان) خالص
۱۱۵	صورت حساب سرمایه
۱۱۵	ترازنامه طبقه‌بندی شده
۱۱۷	بستن حساب‌ها
۱۱۷	بستن حساب‌های موقت
۱۱۸	بستن حساب‌های دائمی
۱۲۰	محاسبه بهای تمام شده‌ی موجودی کالا
۱۲۲	پرسش‌ها و تمرین‌های فصل چهارم
۱۲۲	پرسش‌ها
۱۲۲	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۱۲۹	تمرین‌ها
۱۳۹	فصل پنجم - آشنایی با حسابداری بهای تمام شده
۱۳۹	هدف کلی
۱۳۹	اهداف رفتاری
۱۳۹	مقدمه
۱۴۰	بهای تمام شده چیست ؟
۱۴۳	روش‌های طبقه‌بندی هزینه‌ها
۱۴۳	الف) طبقه‌بندی هزینه‌ها به تفکیک عوامل اصلی بهای تمام شده
۱۴۴	ب) طبقه‌بندی هزینه‌ها به مستقیم و غیرمستقیم
۱۴۴	ج) طبقه‌بندی هزینه‌ها به متغیر و ثابت
۱۴۵	د) طبقه‌بندی هزینه‌ها با توجه به وظایف سازمانی
۱۴۵	هـ) طبقه‌بندی هزینه‌ها به روش ترکیبی
۱۴۶	مراکز هزینه
۱۴۷	الف) هزینه مواد اولیه
۱۴۸	نحوه محاسبه هزینه مواد مصرفی
۱۴۹	کنترل ادواری موجودیها
۱۵۰	روش‌های قیمت‌گذاری موجودی‌های انبار در سیستم کنترل ادواری
۱۵۳	کنترل دائمی موجودیها
۱۵۴	نحوه قیمت‌گذاری (تعیین بهای تمام شده) مواد مصرفی در روش کنترل دائمی

۱۵۵	ب) هزینه کار
۱۵۶	ج) هزینه سربار
۱۵۸	روش های تسهیم (سرشکن کردن) سربار
۱۶۰	روشهای هزینه یابی (محاسبه بهای تمام شده محصولات)
۱۶۱	پرسش ها و تمرین های فصل پنجم
۱۶۱	پرسش ها
۱۶۲	تمرین ها

فصل ششم - آشنایی با روش های بهایابی

۱۶۵	هدف کلی
۱۶۵	اهداف رفتاری
۱۶۶	مقدمه
۱۶۷	سیستم های حسابداری بهای تمام شده
۱۶۷	سیستم بهایابی سفارش کار
۱۷۷	سیستم «بهایابی مرحله ای»
۱۸۴	گزارش بهای تمام شده تولید
۱۹۰	بهایابی تولید به موقع (آلات)
۱۹۳	هزینه یابی بر مبنای فعالیت
۱۹۸	بهایابی استاندارد
۲۰۰	پرسش ها و تمرین های فصل ششم
۲۰۰	پرسش ها
۲۰۱	تمرین ها

فصل هفتم - کاربرد حسابداری هزینه ها در ارزیابی و کنترل کیفیت

۲۱۱	هدف کلی
۲۱۱	اهداف رفتاری
۲۱۱	مقدمه
۲۱۳	طبقه بندی هزینه های کیفیت
۲۱۳	الف) هزینه های شکست درونی (درون سازمانی)
۲۱۵	ب) هزینه های شکست برونی (برون سازمانی)
۲۱۶	ج) هزینه های ارزیابی
۲۱۸	د) هزینه های طرح ریزی، پشتیبانی و پیگیری کیفیت
۲۱۹	تطبیق هزینه های کیفیت با سیستم حسابداری شرکت
۲۲۰	ترازنامه هزینه یابی کیفیت
۲۲۲	گزارشگری هزینه های کیفیت
۲۲۴	خلاصه
۲۲۵	پرسش ها و تمرین های فصل هفتم
۲۲۵	پرسش ها

فصل هشتم - تجزیه و تحلیل صورت های مالی و شاخص های بهره دوری

۲۲۷	هدف کلی
۲۲۷	اهداف رفتاری

۲۲۸	مقدمه
۲۲۹	تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی
۲۲۹	تجزیه و تحلیل افقی (روند)
۲۳۱	تجزیه و تحلیل عمودی (درونی)
۲۳۳	تجزیه و تحلیل نسبت‌های مالی
۲۳۳	نسبت‌های نقدینگی
۲۳۵	نسبت‌های فعالیت
۲۳۸	نسبت‌های اهرمی
۲۴۰	نسبت‌های سودآوری
۲۴۲	مقایسه نسبت‌های مطلوب شرکت و میانگین‌های صنعت
۲۴۳	شاخص‌های بهره‌وری
۲۴۴	مفهوم بهره‌وری
۲۴۵	مدل‌های سنجش بهره‌وری
۲۴۶	۱. بهره‌وری مجموعه‌ای عوامل (TFP)
۲۴۸	۲. بهره‌وری عامل مفرد
۲۵۰	۳. شاخص‌های اختصاصی
۲۵۱	پرسش‌ها و تمرین‌های فصل هشتم
۲۵۱	پرسش‌ها
۲۵۲	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۲۵۴	تمرین‌ها
۲۵۹	منابع

پیشگفتار

سیر تکاملی جهان رو به رشد امروز، بیش از پیش بر نقش ارزنده اطلاعات مالی صحه گذارده و آن را به مثابه ثروتی بدل نموده که برای استفاده کنندگان سودمند می باشد. بدیهی است که دستیابی به اطلاعات مفید، مستلزم صرف هزینه بوده و برای حفظ این ثروت می بایست ابزارهای لازم آن مهیا شود. در یک بنگاه اقتصادی، سیستم حسابداری به عنوان "ابزاری کارآمد"، نقش انکارناپذیری در رونق فعالیت های سازمان و به تبع آن در محیط اقتصادی کلان جامعه دارد. بدیهی است در صورتی اطلاعات تهیه شده، از معیارهای کیفی لازم برخوردار خواهد بود که ضوابط تعیین شده از سوی مراجع ذی صلاح نیز مبتنی بر شرایط اقتصادی همان جامعه باشد. استانداردهای حسابداری ملی از ابتدای سال ۱۳۸۰ در شرکت ها، بر اساس شرایط اقتصادی کشور تدوین و لازم الاجرا گردیده است. این مجموعه بر اساس موضوعات درسی مصوب و با عنوان "اصول حسابداری برای رشته مهندسی صنایع" با رعایت استانداردهای حسابداری در قالب هشت فصل تدوین گردیده است. هدف از تدوین این کتاب، آشنایی دانشجویان رشته مهندسی صنایع با مفاهیم اولیه حسابداری مالی و بهای تمام شده و کاربرد آن در ارزیابی و کنترل کیفیت و بهره وری می باشد. بنابراین دانشجویان این رشته با نقش و جایگاه حسابداری با مباحث کیفیت و بهره وری آشنا می شوند.

مطالب این کتاب دارای سه بخش اصلی می باشد: بخش اول مشتمل بر چهار فصل است که در آن مباحث اصول حسابداری (۱) مطرح می شود. موضوعات این بخش حاوی مطالبی برای آشنایی با اصول و مفاهیم اولیه حسابداری، تجزیه و تحلیل

رویدادهای مالی و ثبت آن در دفاتر برای مؤسسات خدماتی و بازرگانی است. بخش دوم مشتمل بر دو فصل می‌باشد که در آن مباحث حسابداری بهای تمام شده (صنعتی) مطرح می‌شود. موضوعات این بخش حاوی حسابداری بهای. تمام شده و آشنایی با روش‌های بهایابی (هزینه‌یابی) می‌باشد. بخش سوم مشتمل بر دو فصل است که در آن نقش حسابداری هزینه‌ها در کنترل کیفیت و بهره‌وری مطرح شده می‌شود. موضوعات این بخش حاوی کاربرد حسابداری هزینه‌ها در ارزیابی و کنترل کیفیت و تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی و شاخص‌های بهره‌وری می‌باشد.

در تهیه کتاب تلاش شده تا مفاهیم به صورت کاربردی و در چارچوب استانداردهای حسابداری، از منابع معتبر و به همراه مثال بیان شوند؛ به طوری که فراگیری مطالب در حد لازم ساده باشد. در این راستا، در هر فصل ضمن ارائه تفصیلی مبانی نظری موضوع، مثال‌های متعددی در هر فصل ارائه شده است. همچنین برای ارزیابی دانشجویان، در پایان هر فصل، پرسش‌های تشریحی و چند گزینه‌ای تدارک دیده شده است. در نهایت تمریناتی جهت ارزیابی دقیق یافته‌های خوانندگان طراحی شده است. با این وجود مؤلفان خود را از رهنمودها و پیشنهادهای استادان و دانشجویان جهت غنا بخشی بیشتر کتاب بی‌نیاز نمی‌بینند. بی شک بهبود کتاب در گرو انعکاس بازخورد آن عزیزان خواهد بود که انشاء الله این چنین خواهد شد.

در نهایت، مؤلفان بر خود لازم می‌دانند تا از محبت کلیه عزیزانی که در تهیه این کتاب نقش داشته‌اند، کمال تشکر و قدردانی داشته باشند. لازم به ذکر است که تشابه اسمی مثال‌ها با اسامی مؤسسات واقعی، کاملاً تصادفی و صرفاً با اهداف آموزشی ارائه شده است.

جواد داودی - علی اصغر عیوبی - حشمت
اعضای هیات علمی گروه حسابداری دانشگاه پیام نور